

Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att i lagen görs de ändringar i fråga om myndigheternas uppgifter som följer av reformen av miljöförvaltningen och revideringen av kommunallagstiftningen och lagstiftningen om räddningsväsendet.

Den föreslagna lagen avses träda i kraft den 1 juli 2000.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning

Särskilda bestämmelser gäller för bekämpning av oljeskador som uppkommer på land och bekämpning av oljeskador som förorsakats av fartyg. Lagen om förhindrande av vattens förorening, förorsakad av fartyg (300/1979), nedan fartygsavfallslagen, innehåller utöver de miljöskyddskrav som skall ställas på fartyg och deras drift också bestämmelser om bekämpning av oljeskador förorsakade av fartyg. I fråga om oljeskador på land ingår bestämmelserna i lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land (378/1974). Båda lagarna har ändrats flera gånger. Förordningen om bekämpning av oljeskador (636/1993) har givits med stöd av dessa två lagar.

I lagarna om bekämpning av oljeskador ingår bestämmelser om de statliga och kommunala myndigheternas uppgifter och om bekämpningsmyndigheternas befogenheter i bekämpningen av oljeskador. Kommunen skall inom sitt område handha bekämpningen av både sådana oljeskador som uppkommer på land och sådana som förorsakas av fartyg. Är det fråga om större skador eller skador som sträcker sig över flera kommuner skall kommunerna samarbeta sinsemellan och de har rätt att få hjälp av de stat-

liga myndigheterna. De statliga myndigheterna svarar för bekämpningen av oljeskador på öppna vatten och internationella havsområden.

Förutom i lagar och förordningar ingår föreskrifter om olika myndigheters uppgifter och den praktiska organiseringen av bekämpningsåtgärder i kommunernas planer för bekämpning av oljeskador och i de regionala samarbetsplanerna för bekämpning av oljeskador förorsakade av fartyg.

Enligt lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land ankommer den högsta ledningen och övervakningen av oljeskador på miljöministeriet medan vatten- och miljöstyrelsen (numera Finlands miljöcentral) skall styra och övervaka det allmänna organiserandet och utvecklandet av bekämpningen. Vatten- och miljödistriktet (numera den regionala miljöcentralen) styr och övervakar organiserandet av den bekämpning av oljeskador som enligt utfärdade bestämmelser ankommer på kommunen och på ägare av oljelager, samt deltar vid behov i bekämpningen.

Vatten- och miljöstyrelsen blev den 1 mars 1995 Finlands miljöcentral och vatten- och miljödistriktet blev en del av de regionala miljöcentraler som inrättades. Enligt 11 § 5 mom. lagen om miljöförvaltningen (55/1995) svarar den regionala miljöcentralen och Finlands miljöcentral i ärenden som

hör till deras verksamhetsområde för de uppgifter som enligt vad som annars stadgats eller föreskrivits ankommit på vatten- och miljödistriktet respektive på vatten- och miljöstyrelsen, om inte något annat följer av lagen om miljöförvaltningen eller av någon annan lag.

1.2. Bedömning av nuläget

I praktiken ansvarar kommunernas brandkårer för bekämpningen av oljeskador som uppkommer på land. De regionala miljöcentralerna har inte en enda gång under lagens giltighetstid tagit det ansvar för ledningen av bekämpningsarbetena som lagen tillåter. Sakkunniga vid miljöcentralerna har likväl i många fall gett kommunens brandchef sakkunnighjälp när det gäller bekämpning av oljeskador och bedömning av skadans miljökonsekvenser.

Det kommunala samarbetet inom räddningsväsendet har ökat avsevärt sedan 1974 då lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land stiftades. I den nya lagen om räddningsväsendet (561/1999) bestäms att bekämpningen av miljöskador är en av räddningsväsendets uppgifter. I kommunallagen (365/1995) och lagen om räddningsväsendet ingår dessutom bestämmelser om grunderna för kommunalt samarbete och om hur det i praktiken skall genomföras. Således har behovet att reglera dessa frågor i speciallagar om bekämpning av oljeskador minskat avsevärt. Speciallagarna behöver inte heller längre innehålla detaljerade bestämmelser om de olika kommunala organens behörighet.

Den största betydelsen av lagstiftningen om bekämpningen av oljeskador på land består numera i att kommunerna kan få ersättning till fullt belopp från oljeskyddsfonden, som står utanför statsbudgeten, för utgifter för anskaffning, utbildning och upprätthållande i enlighet med planen för bekämpning av oljeskador liksom också för kostnader för bekämpning av oljeskador.

2. De viktigaste förslagen

Det föreslås att i lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land intas de ändringar som föranleds av reformen av miljöförvaltningen samt revideringen av kommunallagstiftningen och lagstiftningen om

räddningsväsendet. Lagens 2, 5, 6 och 8 § bör därför ändras.

3. Propositionens verkningar

Propositionen har inga verkningar på myndigheternas uppgifter i och med att de föreslagna ändringarna är av teknisk natur och motsvarar de ändringar som redan genomförts inom statens miljöförvaltning.

Propositionen innebär för kommunernas del att förvaltningsförfarandena blir redigare och enklare jämfört med den detaljerade regleringen i den gällande lagen.

Propositionen har inga direkta ekonomiska verkningar.

Propositionen har inga egentliga konsekvenser för miljön.

4. Beredningen av propositionen

Statens miljöförvaltning omorganiserades genom lagen om miljöförvaltningen, som trädde i kraft den 1 mars 1995. I beredningen av denna lagstiftningsreform hade man kommit fram till att Finlands miljöcentral i huvudsak skulle svara för de uppgifter i samband med uppläggnings- och utvecklingen av bekämpningen av oljeskador som tidigare låg på vatten- och miljöstyrelsens ansvar. I regeringens proposition som gällde en reform av miljöförvaltningen (RP 241/1994 rd) togs dock inte ställning till arrangemangen kring bekämpningen av oljeskador, eftersom en överföring av bekämpningen av miljöskador till inrikesministeriets förvaltningsområde samtidigt var aktuell.

Förslaget om en överföring av uppgifterna i samband med oljebekämpning till inrikesministeriets förvaltningsområde ingick i budgetpropositionen för 1995, och regeringen avlät till riksdagen en därmed sammanhängande proposition med förslag till ändring av lagstiftningen kring bekämpningen av oljeskador (RP 334/1994 rd). Riksdagen förkastade emellertid förslaget. I sitt svar förutsatte riksdagen att regeringen skulle utreda om det var ändamålsenligt att sammanföra regelverket kring bekämpning av kemikalieskador och oljeskador samt ersättningsfonden.

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid miljöministeriet. Under beredningen har förhandlingar förts med inrikesministeriet, Finlands miljöcentral och Finlands Kommunförbund.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

Regeringen avlät den 13 mars 2000 till riksdagen en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg

(RP 14/2000 rd). I propositionen föreslås att det i nämnda lag bl.a. skall göras motsvarande ändringar angående myndigheternas uppgifter. Riksdagen godkände regeringens proposition den 3 maj 2000 (RSv 50/2000 rd).

DETALJMOTIVERING

1. Lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land

2 §. Det föreslås att en hänvisning till den nya lagen om räddningsväsendet (561/1999) fogas till paragrafen som ett nytt 4 mom. Kommunernas brandkårer och räddningsverk fungerar utan undantag som kommunala bekämpningsmyndigheter när det gäller oljeskador. Således är det naturligt att man vid bekämpningen av oljeskador följer samma principer och förfaranden som i övrig räddningsverksamhet. Vid bekämpningen av oljeskador som uppkommer på land skulle närmast följande lagrum i lagen om räddningsväsendet komma att tillämpas: 11 § om kretsindelning och 12 § om regional brandchef i 3 kap. om kommunalt samarbete, 15 § om det kommunala räddningsväsendets servicenivå i 4 kap. om räddningsväsendets beredskap, samt 46 § om ledning av räddningsverksamhet, 47 § om befogenheter för räddningsledaren och 48 § om skyldighet att delta i räddningsverksamhet i 10 kap. om räddningsverksamhet.

5 §. I paragrafens 1 - 3 mom. görs de tekniska ändringar som föranleds av lagen om miljöförvaltningen.

I förfarandet för godkännande av kommunernas planer för bekämpning av oljeskador görs samtidigt ändringar som beror på kommunallagen. I lagen bestäms inte längre vilket kommunalt organ som godkänner planen. Eftersom kommunen i regel får full ersättning för anskaffnings- och driftsutgifter i enlighet med den fastställda planen för bekämpning av oljeskador, bibehålls det förfarande enligt vilket planen underställs en statlig myndighet, den regionala miljöcentralen.

Samtidigt stryks i 5 § 3 mom. kommunernas förpliktelse att få en statlig myndighets samtycke för sin samverkan med andra kommuner.

6 §. I paragrafens 1 mom. görs de ändringar som föranleds av lagen om miljöförvaltningen. Samtidigt slopas enligt förslaget möjligheten för den regionala miljöcentralen att förordna ledare för bekämpningsarbetet. Detta innebär dock inte att miljöcentralen inte längre har skyldighet att vid behov på begäran av kommunen delta i arbetet för bekämpning av oljeskador.

8 §. I paragrafens 1 mom. görs de ändringar som föranleds av lagen om miljöförvaltningen. Samtidigt slopas de bestämmelser som blivit obehövliga, bestämmelser som försvårar det kommunala samarbetet. Samtidigt föreslås, som en motsvarighet till ändringen i 6 §, att det inte längre skall vara möjligt för den regionala miljöcentralen att åta sig ansvaret för bekämpningen av oljeskador och förordna en ledare för bekämpningsarbetet. Detta innebär dock inte att miljöcentralen inte längre har skyldighet att vid behov på begäran av kommunen delta i arbetet för bekämpning av oljeskador.

2. Bestämmelser på lägre nivå

Avsikten är att i förordningen om bekämpning av oljeskador (636/1993) göra de ändringar och kompletteringar som följer av detta lagförslag samt ändringen av fartygsavfallslagen.

3. Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft den 1 juli 2000 samtidigt som den lag om ändring av lagen om förhindrande av vattnens förorening, förorsakad av fartyg.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 24 maj 1974 om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land (378/1974) 5 § 1-3 mom., 6 § 1 mom. och 8 § 1 mom., av dessa lagrum 5 § 1 mom. sådant det lyder i lag 205/1987, samt

fogas till 2 § ett nytt 4 mom. som följer:

2 §

I fråga om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land gäller dessutom i tillämpliga delar vad som i lagen om räddningsväsendet (561/1999) bestäms om kommunalt samarbete, räddningsväsendets beredskap och räddningsverksamheten.

5 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador som avses i denna lag ankommer på miljöministeriet. Finlands miljöcentral skall styra och övervaka det allmänna organiserandet och utvecklandet av bekämpningen. Den regionala miljöcentralen styr och övervakar organiserandet av den bekämpning av oljeskador som enligt utfärdade bestämmelser ankommer på kommunen samt på ägare av oljelager. Den regionala miljöcentralen deltar vid behov i bekämpningen.

Kommunen skall inom sitt område handha bekämpningen av oljeskador. I kommunen skall finnas en godkänd plan för bekämpning av oljeskador samt en särskilt utsedd myndighet, som inom kommunens område bär ansvaret för ledningen och organiseringen i fråga om bekämpningen av oljeskador som avses i denna lag. Den av kommunen godkända bekämpningsplanen skall föras

till den regionala miljöcentralen för fastställelse.

Kommunen kan överenskomma om att uppfylla sin i 2 mom. avsedda skyldighet i samverkan med grannkommunerna eller i 4 § 2 mom. avsedda oljeupplagare.

6 §

I denna lag avsedda oljeskadebekämpningsmyndigheter är i 5 § angivna statliga och kommunala myndigheter samt den person som vid bekämpningsuppdrag leder den kommunala bekämpningspersonalen.

8 §

Är oljeskadan eller risken för dess utbredning så stor, att den personal eller de redskap som oljeskadebekämpningsmyndigheterna har till sitt förfogande inte är tillräckliga för dess effektiva bekämpande eller förhindrande, har kommunens bekämpningsmyndigheter rätt att beordra den som har bekämpningsredskap eller -förnödenheter eller personal, som är förtrogen med deras användning, att ställa dessa till bekämpningsmyndigheternas förfogande.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 26 maj 2000

Republikens President

TARJA HALONEN

Miljöminister Satu Hassi

Lag

Lag om ändring av lagen om bekämpande oljeskador som uppkommer på land

I enlighet med riksdagens beslut ändras i lagen den 24 maj 1974 om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land (378/1974) 5 § 1-3 mom., 6 § 1 mom. och 8 § 1 mom., av dessa lagrum 5 § 1 mom. sådant det lyder i lag 205/1987, samt fogas till 2 § ett nytt 4 mom. som följer:

Gällande lydelse

5 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador som avses i denna lag ankommer på miljöministeriet. Vatten- och miljöstyrelsen skall styra och övervaka det allmänna organiserandet och utvecklandet av bekämpningen. Vatten- och miljödistriktet styr och övervakar organiserandet av den bekämpning av oljeskador som enligt utfärdade bestämmelser ankommer på kommunen samt på ägare av oljelager. Distriktet deltar vid behov i bekämpningen.

Kommunen skall inom sitt område handha bekämpningen av oljeskador. I kommunen skall finnas en av kommunens fullmäktige godkänd plan för bekämpning av oljeskador samt en särskilt utsedd myndighet, som inom kommunens område bär ansvaret för ledningen och organiseringen i fråga om bekämpningen av oljeskador som avses i denna lag. Den av fullmäktige godkända bekämpningsplanen skall underställas vattendistriktets vattenbyrå för fastställelse. Vattendistriktets vattenbyrå skall fästa speciell uppmärksamhet vid, huruvida materielen motsvarar behovet och är ändamålsenlig liksom även vid, huruvida upprätthållandet av bekämpningsberedskapen samt utbildningen av bekämpningspersonalen anordnats på det sätt förhållandena kräver och med undvikan-

Föreslagen lydelse

2 §

I fråga om bekämpande av oljeskador som uppkommer på land gäller dessutom i tillämpliga delar vad som i lagen om räddningsväsendet (561/1999) bestäms om kommunalt samarbete, räddningsväsendets beredskap och räddningsverksamheten.

5 §

Den högsta ledningen och övervakningen av bekämpningen av oljeskador som avses i denna lag ankommer på miljöministeriet. Finlands miljöcentral skall styra och övervaka det allmänna organiserandet och utvecklandet av bekämpningen. Den regionala miljöcentralen styr och övervakar organiserandet av den bekämpning av oljeskador som enligt utfärdade bestämmelser ankommer på kommunen samt på ägare av oljelager. Den regionala miljöcentralen deltar vid behov i bekämpningen.

Kommunen skall inom sitt område handha bekämpningen av oljeskador. I kommunen skall finnas en godkänd plan för bekämpning av oljeskador samt en särskilt utsedd myndighet, som inom kommunens område bär ansvaret för ledningen och organiseringen i fråga om bekämpningen av oljeskador som avses i denna lag. Den av kommunen godkända bekämpningsplanen skall föras till den regionala miljöcentralen för fastställelse.

Gällande lydelse

de av onödiga kostnader.

Kommunen kan, efter att ha erhållit vattendistriktets vattenbyrås samtycke därtill, överenskomma om att uppfylla sin i 2 mom. avsedda skyldighet i samverkan med grannkommunerna eller i 4 § 2 mom. avsedda oljeupplagrare.

6 §

I denna lag avsedda oljeskadebekämpningsmyndigheter är i 5 § angivna statliga och kommunala myndigheter samt den person som vid bekämpningsuppdrag leder den kommunala bekämpningspersonalen och den ledare för bekämpningsarbetet som förordnats av vattendistriktets vattenbyrå.

8 §

Är oljeskadan eller risken för dess utbredning så stor, att den personal eller de redskap som oljeskadebekämpningsmyndigheterna har till sitt förfogande inte är tillräckliga för dess effektiva bekämpande eller förhindrande, har kommunens bekämpningsmyndigheter eller, då fråga är om användning av annan kommuns bekämpningsredskap eller -personal, vederbörande vattendistrikts vattenbyrå rätt att beordra den som har bekämpningsredskap eller -förnödenheter eller personal, som är förtrogen med deras användning, att ställa dessa till bekämpningsmyndigheternas förfogande. Vattendistriktets vattenbyrå kan även vid behov åta sig att leda bekämpningsåtgärderna och förordna en ledare för bekämpningsarbetet.

Föreslagen lydelse

Kommunen kan överenskomma om att uppfylla sin i 2 mom. avsedda skyldighet i samverkan med grannkommunerna eller i 4 § 2 mom. avsedda oljeupplagrare.

6 §

I denna lag avsedda oljeskadebekämpningsmyndigheter är i 5 § angivna statliga och kommunala myndigheter samt den person som vid bekämpningsuppdrag leder den kommunala bekämpningspersonalen.

8 §

Är oljeskadan eller risken för dess utbredning så stor, att den personal eller de redskap som oljeskadebekämpningsmyndigheterna har till sitt förfogande inte är tillräckliga för dess effektiva bekämpande eller förhindrande, har kommunens bekämpningsmyndigheter rätt att beordra den som har bekämpningsredskap eller -förnödenheter eller personal, som är förtrogen med deras användning, att ställa dessa till bekämpningsmyndigheternas förfogande.

Denna lag träder i kraft den 200 .

